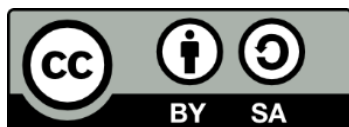

ΔΙΕΘΝΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ενότητα 9: Σύγχρονα Προβλήματα στη Διεθνή Τραπεζική (2)

Μιχαλόπουλος Γεώργιος
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Να περιγράψει και να αναλύσει τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει η σύγχρονη διεθνή τραπεζική

Ρόλος του ΔΝΤ στην κρίση χρέους

- Συντονισμός διαπραγμάτευσης
- Πίεση για ανάληψη δράσης
- Παροχή εγγυήσεων – χρηματοδότηση χωρών **υπό όρους (IMF conditionality)**
- Λύση συνεργασίας στο **παίγνιο** που δημιουργείται μεταξύ πιστωτών και υπερχρεωμένων χωρών
- Επίβλεψη για την πρόοδο του σχεδίου δράσης και την εφαρμογή των όρων του σχεδίου

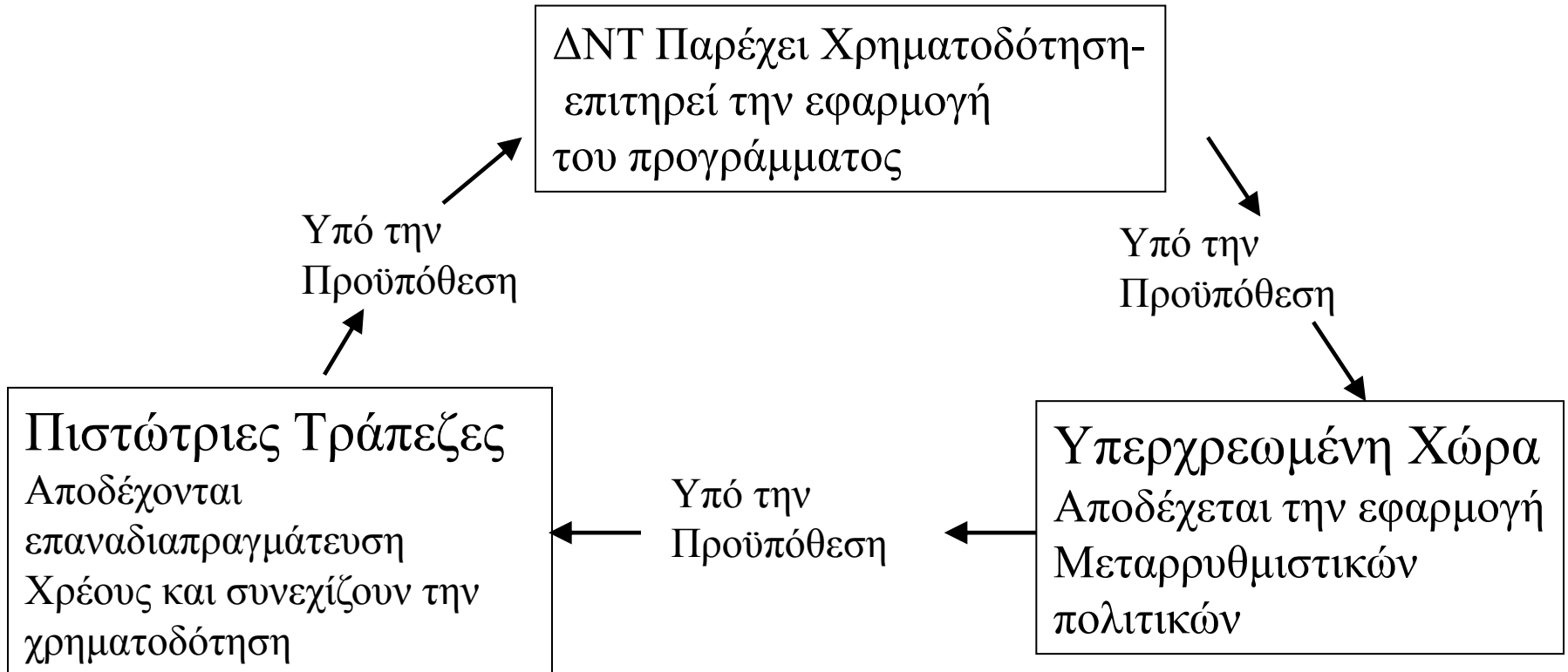
ΔΝΤ: Δανεισμός με προϋποθέσεις (IMF conditionality)

• ΔΝΤ: Γιατί δανεισμός με προϋποθέσεις;

«Όταν μια χώρα δανείζεται από το ΔΝΤ, η κυβέρνησή της συμφωνεί να προσαρμόσει τις οικονομικές πολιτικές της **για να ξεπεραστούν τα προβλήματα που την οδήγησαν να ζητήσει οικονομική βοήθεια από τη διεθνή κοινότητα. Αυτοί οι όροι του δανείου χρησιμεύουν επίσης για να διασφαλιστεί ότι η χώρα θα είναι σε θέση να εξοφλήσει το Ταμείο, έτσι ώστε να μπορούν να διατεθούν οι πόροι και σε άλλα μέλη που έχουν ανάγκη. Τα τελευταία χρόνια, το ΔΝΤ έχει εκσυγχρονίσει τις προϋποθέσεις για την προώθηση της εθνικής κυριότητας σε ισχυρές και αποτελεσματικές πολιτικές»**

από <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/conditio.htm>

Ο ρόλος του ΔΝΤ

Το παίγνιο στην κρίση χρέους και ο ρόλος του ΔΝΤ

	Χρεώστρια Χώρα	
Πιστωτές	Μεταρρυθμίσεις	Παύση πληρωμών
Διακοπή Χρηματοδότησης	(3, -2)	(-2, 1)
Συνέχιση Χρηματοδότησης	(2, 0)	(-4, 3)
Παροχή νέων δανείων	(1, 2)	(-6, 5)

Μήτρα αποδόσεων: για κάθε (α, β) = απόδοση πιστωτών και β = απόδοση χώρας
Κυρίαρχη στρατηγική για τους πιστωτές η διακοπή της χρηματοδότησης, ασχέτως της επιλογής της Χώρας - Κυρίαρχη στρατηγική για την Χώρα η διακοπή των πληρωμών, ασχέτως των επιλογών των πιστωτών

Η λύση (μη συνεργατική) είναι στο (-2, 1). Με συνεργασία η λύση στο (1, 2).

Η δεύτερη είναι επωφελής και για τους 2. Απαιτεί εγγυήσεις ότι οι δύο παίκτες θα ακολουθήσουν τα συμφωνηθέντα (συνεργατικές στρατηγικές). Τις εγγυήσεις αυτές τις προσφέρει το ΔΝΤ.

ΔΝΤ: Προϋποθέσεις

- 2 Ειδών προϋποθέσεις:
 - Πολιτικές μείωσης της απορρόφησης και αύξησης της ανταγωνιστικότητας (Μείωση ελλειμμάτων, υποτίμηση)
 - Διαθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (ιδιωτικοποιήσεις, γραφειοκρατία, άνοιγμα αγορών, απορύθμιση κλπ)
- Σημαντικός για το Ταμείο ο βαθμός ‘κυριότητας’ (borrower ownership) των μεταρρυθμίσεων (ο βαθμός ‘δέσμευσης’ και δυνατότητας εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων σε μια χώρα)
- Η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση του προγράμματος καίρια στοιχεία της διαδικασίας. Πίεση για τήρηση συμφωνημένων μέσω της τμηματικής αποδέσμευσης των δόσεων

Αποτίμηση της πολιτικής δανειοδότησης του ΔΝΤ

- Αποτυχία στην αποτίμηση του βαθμού κυριότητας των απαιτούμενων πολιτικών
- Αποτυχία κυρίως στην εφαρμογή των διαρθρωτικών αλλαγών λόγω
 - Πολιτικού κόστους - έλλειψη απαραίτητης δέσμευσης
 - Ανεπάρκεια ελέγχων και εποπτείας της εφαρμογής των διαρθρωτικών αλλαγών
- Αυστηρό και πολύπλοκο πλαίσιο προϋποθέσεων δυσκολεύει την επίτευξη των στόχων του προγράμματος

Χρηματοπιστωτικές κρίσεις και Διεθνής Τραπεζική

- Αιτία: η αποτυχία μιας αγοράς (Χρηματιστηριακές, Νομισματικές, Πιστωτικές Κρίσεις)
- Λόγοι αποτυχίας αγορών
 - Κατάρρευση μετά από φούσκα τιμών (υπερτίμηση)
 - Περίοδοι δυσάρεστων ειδήσεων (financial distress) που αλλάζουν δραματικά τις προσδοκίες
 - Αποτυχία της λειτουργίας του τελευταίου δανειστή
 - Κρίσεις υπερχρέωσης-χρεοκοπίας (credit booms and bursts)
 - Αποτυχία οικονομικής πολιτικής (πχ συναλλαγματικές κρίσεις)
 - Αποτυχία τραπεζικών ιδρυμάτων (κακή διαχείριση)

Παραδείγματα Διεθνών Τραπεζικών κρίσεων

- 1929-30 Χρηματιστηριακή Κρίση Αρχικά
- 1973-4 Συναλλαγματική Κρίση (δολάριο ΗΠΑ)
- Δεκαετία 1980 Κρίση χρέους ΛΑΧ
- 1992-95 Χρηματιστηριακή Κρίση – Ιαπωνία
- 1997- Ασιατική κρίση – συναλλαγματικές κρίσεις αρχικά- τραπεζικές κρίσεις
- 2007- 9 Κρίση αγοράς sub-primes
- 2010- Κρίση υπερχρέωσης στην Ευρωζώνη

Γιατί οι τράπεζες είναι εύθραυστες σε μια κρίση

- Οι τράπεζες κάνουν χρονικό μετασχηματισμό απαιτήσεων (δανείζονται βραχυπρόθεσμα-δανείζουν μακροπρόθεσμα)
- Πολύπλευρη έκθεση σε διαφορετικούς κινδύνους
- Ευαίσθητες σε τραπεζικό πανικό (bank run) που δημιουργεί αυτό-εκπληρουμένες προσδοκίες
- Τραπεζικό domino
- Κρίση ρευστότητας μετά από μια αγοραία κρίση
- Η παγίδα της πιστωτικής έκρηξης (εξωγενείς παράγοντες)
- Ευαισθησία σε αναποτελεσματικές νομισματικές και συναλλαγματικές πολιτικές

Πηγή τραπεζικού κίνδυνου

- Κύριος ρόλος των τραπεζών:
 - Μετασχηματισμός ρευστών στοιχείων σε μακροχρόνιες χρηματοδοτήσεις (maturity transformation)
 - Μετασχηματισμό και μείωση κινδύνων (risk reduction and transformation)
- Ισολογισμός τράπεζας

•Ενεργητικό	•Παθητικό
<ul style="list-style-type: none">•Ρευστά•Βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα (αγοράς χρήματος)•Εμπορεύσιμα χρεόγραφα•Δάνεια•Πάγια	<ul style="list-style-type: none">•Καταθέσεις διατραπεζικής•CDs•Καταθέσεις•Καταθέσεις προθεσμίας•Τραπεζικά ομόλογα •Ιδία κεφάλαια•Αποθεματικό

Δύο διαφορετικές παραδοσιακές προσεγγίσεις (1)

- **A) Μονεταριστική προσέγγιση:** τα αίτια είναι καθαρά νομισματικά
- Οι κρίσεις ξεκινούν ως κρίσεις ρευστότητας στην διατραπεζική → αποτυχία των νομισματικών αρχών → δημιουργία τραπεζικού πανικού → μόλυνση και υγειών τραπεζών → ρευστοποιήσεις ενεργητικού → μείωση των τιμών των χρεογράφων → πτωχεύσεις τραπεζών)
- Παράδειγμα η εξήγηση των M. Friedman & A. Schwartz (1963) για την κρίση του 1930: Η αντίδραση της FED ήταν συσταλτική στην αρχή της κρίσης και όξυνε το πρόβλημα ρευστότητας.

Δύο διαφορετικές παραδοσιακές προσεγγίσεις (2)

- **B) Πραγματική προσέγγιση:** τα αιτία της κρίσης είναι στον πραγματικό τομέα της οικονομίας (κάμψη οικονομικής δραστηριότητας μετά από μια περίοδο εφορίας → κρίσεις υπερδανεισμού → ή το σκάσιμο μιας φούσκας → απομείωση του ενεργητικού των τραπεζών → κρίση αξιοπιστίας τραπεζών → κρίση ρευστότητα → ρευστοποιήσεις ενεργητικού και κίνδυνος πτώχευσης τραπεζών)
- Εκπρόσωπος της άποψης ο Kindleberger, De Grauwe κλπ.

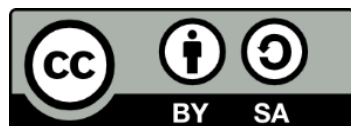
Κύριες διαφορές στις 2 προσεγγίσεις

- Οι **πραγματιστές** αμφισβητούν την ύπαρξη ‘αποτελεσματικών αγορών’, της ορθής αποτίμησης της τιμής των χρεογράφων με βάση τα θεμελιώδη, αλλά και της ορθολογικότητας της συμπεριφοράς του επενδυτή
- Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να παρατηρηθούν υπερβολικές τιμές (φούσκες), και μη συμπεριφορές όπως (μανίες, πανικός κλπ)
- Γι αυτό οι αγορές χρειάζονται ρύθμιση και επιτήρηση
- Αντίθετα οι **μονεταριστές (και οι νεοκλασικοί)** δεν βλέπουν ατέλειες στις αγορές, και στην επενδυτική συμπεριφορά. Μόνον οι λανθασμένες / υπερβολικές παρεμβάσεις των αρχών δημιουργούν αστάθεια. Προτείνουν την αυτορρύθμιση των αγορών.

Διαφορετικοί τρόποι μετάδοσης της κρίσης διεθνώς

- **Νομισματική προσέγγιση:** μετάδοση της κρίσης από χώρα σε χώρα μέσω της κίνησης κεφαλαίων διεθνώς, και μέσα από την διασύνδεση των εθνικών και διεθνών αγορών.
- **Πραγματική προσέγγιση:** η μετάδοση διεθνώς γίνεται με την μεταβολή στην διεθνή δραστηριότητα μέσω μεταβολών των τιμών των εμπορευμάτων, μεταβολών στα εμπορικά ισοζύγια των χωρών που εμπλέκονται στην κρίση κλπ.
- Κρίσιμο ρόλο στην διαδικασία μετάδοσης παίζει η διεθνής δραστηριότητα των τραπεζών.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

